

ხელოვნებისა და მედიის კვლევების საერთაშორისო კრებული/- #6 (16) 2026
<https://doi.org/10.52340/ijaamr.2026.6.16.06>

ბულინგის თემა უახლესი ქართული თეატრის სცენაზე

მაია კიკნაძე

საკვანძო სიტყვები: თეატრალური ხერხები, ოჯახური ძალადობა, მსხვერპლი, თოჯინები, მოძრაობის თეატრი.

უახლესი ქართულ თეატრის რეპერტუარი, თემების სიჭრელითა და ჟანრობრივი მრავალფეროვნებით გამოირჩევა. კლასიკისა თუ თანამედროვე პიესების ინტერპრეტაციებში კარგად ჩანს, თუ როგორ ეხმიანებიან თეატრები დღევანდელობასა და საზოგადოებრივ პროცესებს. ამ თვალსაზრისით, შეიძლება გარკვეული ტენდენციების გამოკვეთა კონკრეტული საკითხების მიმართ. მაგ. ომის თემა, პიროვნებისა და სახელწიფოს ურთიერთობა, ჰომოფობია და სხვა. მათ შორის არის ბულინგი და მასთან დაკავშირებული პრობლემები.

ბულინგისადმი მიძღვნილი სპექტაკლები ახალგაზრდა რეჟისორებმა, განსხვავებული თეატრალური ხერხების საშუალებით დადგეს. მაგალითად, მოძრაობის თეატრში, რეჟისორმა იოსებ ბაკურაძემ განახორციელა გეორგ ბიუნერის პიესა „ვოიციკი“, რომელიც გამოხატავდა პროტესტს, დაბალი სოციალური სტატუსის მქონე ადამიანის მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ.

ოჯახური ძალადობის თემას მიეძღვნა რეჟისორ დავით თარბას სპექტაკლი მარტინ მაკდონას „ლინინის სილამაზის დედოფალი“. სპექტაკლი ასახავდა დედისა და შვილს შორის პათოლოგიურ ურთიერთობას, მოძალადე დედის მიერ ქალიშვილის – ანუ მსხვერპლის მოძალადედ ქცევის პროცესს.

„ბულინგი“ თანამედროვე საზოგადოების ერთ-ერთი მწვავე სოციალური მოვლენაა, რომელიც ყველაზე მეტად მოზარდ თაობაში ვლინდება და საშიშ ფორმებს იღებს. ამ თემას მიეძღვნა ნიკოლოზ საბაშვილის საავტორო სპექტაკლი „მტერი“, რომელიც თოჯინების თეატრში დაიდგა. მოზარდი თაობის პრობლემებს ეხება, დენის კელის პიესის მიხედვით დადგმული სპექტაკლი „დნ შ“-ი, რომელიც თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის, სარეჟისორო სპეციალობის მესამე კურსის სტუდენტმა თემურ გველესიანმა წარმოადგინა.

უახლესი ქართული თეატრის რეპერტუარი, თემების სიჭრელითა და ჟანრობრივი მრავალფეროვნებით გამოირჩევა. კლასიკისა თუ თანამედროვე პიესების ინტერპრეტაციებში კარგად ჩანს, თუ როგორ ეხმიანებიან თეატრები დღევანდელობასა და საზოგადოებრივ პროცესებს. ამ თვალსაზრისით, შეიძლება გარკვეული ტენდენციების გამოკვეთა კონკრეტული საკითხების მიმართ. მაგ. ომის თემა, პიროვნებისა და სახელმწიფოს ურთიერთობა, ნარკომანია, ჰომოფობიური განწყობები, ბულინგი და მასთან დაკავშირებული პრობლემები.

„ბულინგი“ თანამედროვე საზოგადოების ერთ-ერთი მწვავე სოციალური მოვლენაა. ტერმინი „Bullying“ ინგლისური სიტყვიდან წარმოსდგება და გულისხმობს ერთი ადამიანის მიერ მეორის დაჩაგვრას, დაცინვას, დამცირებას, ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ზიანის მიყენებას. მედიისა თუ ინტერნეტ სივრცეების საშუალებით, ხშირად გვესმის მაგალითები კიბერბულინგის, ფიზიკური თუ ფსიქოლოგიური ძალადობის შემთხვევების შესახებ. თემის აქტუალობიდან და მისი უარყოფითი შედეგებიდან გამომდინარე, ფსიქოლოგები, დარგის სპეციალისტები იკვლევენ სხვადასხვა სოცია-

ლურ ჯგუფს, ადამიანის განწყობებსა და ქცევებს, დისკრიმინაციის ფორმებს, პიროვნებათაშორის ურთიერთობებს, ადამიანებში ფრუსტრაციის განცდისა და აგრესიის დაბადების მიზეზებს.

თავისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, ბუ-ლინგი სოციალურ სფეროს გასცდა და ხელოვნებასა და ლიტერატურაშიც ჰპოვა ასახვა. მას არაერთი ფილმი, სპექტაკლი, თუ ლიტერატურული ნაწარმოები მიეძღვნა. აშშ მწერლის სტივენ კინგის „კერი“ და ამავე სახელწოდების ფილმი (რეჟისორი: კიმბერლი პირსი), შვედი მწერლის ჯონ აუვიდე ლინდგვისტის რომანი „შემომიში“, აშშ-ში მცხოვრები იაპონელი მწერლის, რუტ ოზეკის „ჩემი თევზი იცოცხლებს“, ვლადიმერ ჟელეზნიაკოვის ნაწარმოები „საფრთხოებელა“ და მისი ეკრანიზაცია (რეჟისორი: იური ბიკოვი), ქართველი რეჟისორის, კახა კიკაბიძის ფილმი „ტბა“ და ასე შემდეგ.

აღნიშნული საკითხების მიმართ, თეატრებმაც გამოხატეს თავისი კრიტიკული დამოკიდებულება და პრობლემა საზოგადოების მსჯელობის საგნად აქციეს. ძალადობის წინააღმდეგ მიმართული სპექტაკლები წარმოდგენენ რეჟისორთა პროტესტს, მათ სამოქალაქო პოზიციას მოძალადე ადამიანთა მიმართ. სპექტაკლები სხვადასხვა თეატრალურ სივრცეში დაიდგა და განსხვავებული ჟანრისა და სადადგმო ხერხების გამოყენებით იყო წარმოდგენილი. მაგალითად, გერმანელი მწერლის, გეორგ ბიუნხერის პიესა „ვოიცეკი“, რეჟისორმა იოსებ ბაკურაძემ მოძრაობის თეატრში განახორციელა (პრემიერა 2024 წლის 10 მაისი). შემოქმედებითი ჯგუფი: კომპოზიტორი: სანდრო ნიკოლაძე, მხატვარი: ანა დვალი, ბაჩუკი შენგელია, მსახიობები: უჩა მუავია, შალვა ჩალაგაშვილი, ნინო თათოშვილი, ნინო ძმანაშვილი, ლუკა გერგედა). სპექტაკლი არავერბალური თეატრისთვის დამახასიათებელი - სხეულის ენით გვიყვება ერთი კაცის ტრაგიკულ ისტორიას. გეორგ ბიუნხერის მსგავსად, რეჟისორი გამოხატავს თავის უარყოფით დამოკიდებულებას დაბალი სოციალური სტატუსის მქონე ადამიანის ღირსების შელახვის გამო. „მე ღირსება არავისთვის შემიბღალავს მით უფრო ვისიმე ჭკუის, ან განათლების გამო...“ აღნიშნავდა ავტორი. პიესა „ვოიცეკი“ ნამდვილ ამბავზეა აგებული. ვოიცეკი პლებეი, კაცთმოყვარე, მშრომელი ახალგაზრდაა, რომელიც საშინელ დანაშაულს ჩადის. ეჭვიანობის ნიადაგზე თავის

საცვარელს მოკლავს, რის გამოც მას სიკვდილს მიუსჯიან. სპექტაკლის მთავარი სათქმელი ამ მკვლელობის ჩადენის მოტივაცია და მისი გამოწვევის მიზეზების ასახვაა. რეჟისორი მკვეთრად გამოხატავს თავის პოზიციას ჩაგრული ადამიანის მიმართ, ის, რაც სცენაზე ხდება არაშუამნურია და ნორმალური საზოგადოებისთვის ყოველად მიუღებელი. სპექტაკლის დასაწყისში, თუ ვოიცეკი ბედნიერ ადამიანად გვევლინება, სპექტაკლის მსვლელობის დროს, მისი ხასიათის ტრანსფორმაცია ხდება, რაშიც თითოეულმა პერსონაჟმა, ანუ გარემომ თავისი წვლილი შეიტანა.

ეკონომიური სადუხჭირის გამო, ვოიცეკი თანახმაა სამედიცინო ექსპერიმენტის ობიექტად იქცეს. ექიმი (უჩა ჟვანია), მას ფულის სანაცვლოდ ინექციას უკეთებს, რის შედეგად ვოიცეკი ჭკუიდან იშლება. აღნიშნულ ეპიზოდში, ვოიცეკის შემსრულებელი მსახიობი ლუკა გერგედვა, მკვეთრი მოძრაობებისა და ჟესტიკულაციების საშუალებით, სასოწარკვეთილი ადამიანის მძიმე სულიერ მდგომარეობას წარმოგვიდგენს. გააჩუების პროცესში, ის ხან მაიმუნივით დახტის, ხან შეშლილივით „ღრიალებს“. განსაკუთრებით დაძაბული და დამთრგუნველია მისი ურთიერთობა შალვა ჩალაგაშვილის კაპიტანთან, რომელიც ვოიცეკის მიმართ ღირსების შემლახავი მოპყრობით გამოირჩევა. ღირსების შელახვა კი საბოლოოდ მხვერპლს - ვოიცეკს მოძალადე ადამიანად აქცევს.

შალვა ჩალაგაშვილის კაპიტანი, რომელიც მხოლოდ ვოიცეკზე რანგით არის მაღალი, თავს უფლებას აძლევს მასზე იძალადოს, თავს დაესხას და მისი თავმოყვარეობა ფეხქვეშ გათელოს. სპექტაკლში ვოიცეკისა და კაპიტანს შორის უთანმხმოება, რეჟისორმა ფიზიკურ დაპირისპირებაში გადაიტანა და დანებით ბრძოლაში გამოხატა. ამ პატარა სცენაში, იოსებ ბაკურაძემ თვალნათლივ წარმოგვიდგინა მჩაგვრელისა და ჩაგრული ადამიანის ბუნება, მათი ბრძოლის მოტივაცია, ერთი მხრივ - ძალის დემონსტრაცია, მეორე მხრივ კი - საკუთარი ღირსებისთვის ბრძოლა.

იოსებ ბაკურაძის სპექტაკლში კარგად ჩანს, სპექტაკლის სათქმელი და სამოქალაქო პოზიცია - ჩაგვრის მიმართ პროტესტი და ადამიანის ღირსების ხელშეუხებლობის იდეა.

დედის მიერ ქალიშვილის მოძალადედ ქცევის პროცესია, წარმოდგენილი ირლანდიელი მწერლის მარტინ მაკდონას პიესაში „ლინეინის სილა-

1 BUCHNER, Woyzeck, 2005.

მაზის დედოფალი² რომელიც ახალგაზრდა რეჟისორმა დავით თარბამ ქალაქის თეატრის სცენაზე დადგა. ოჯახის წევრებს შორის გაუცხოება, ეჭვიანობა, ერთმანეთის მიმართ გულგრილობა, რასაც ფსიქოლოგიურ და ფიზიკურ დაპირისპირებამდე მიჰყავს ადამიანი, ასახულია დედასა და ქალიშვილს შორის არსებული პათოლოგიური ურთიერთობის ფონზე. სპექტაკლის თითოეულ ეპიზოდში, რეჟისორის მიერ ზუსტად არის წარმოდგენილი, პერსონაჟის ქცევები, მათი ხასიათები, მსხვერპლის და მოძალდის ფსიქოლოგიური პორტრეტები. დედის, მეგ ფოლანის (ქეთი ცხაკაია) და ქალიშვილის (ანი იმნაძის) შემსრულებლების მიერ სწორად არის გააზრებული სპექტაკლის მთავარი იდეა, მისი გამჭოლი მოქმედება, რომელთაც მსახიობები მაღალი საშემსრულებლო ოსტატობის საშუალებით აღწევენ. ეგოისტური სურვილებით შეპყრობილი დედა შვილზე ფსიქოლოგიურ ზემოქმედებას ახდენს. მისი სურვილია ქალიშვილის მორჩილებაში ყოფნა და მისი მსახურება, ამიტომ ცდილობს შვილი სახლიდან არ გაუშვას და პირადი ცხოვრება დაუნგრეოს, რასაც წარმატებით ახერხებს. ქალიშვილის მიმართ განსაკუთრებულ სისასტიკეს იმ ეპიზოდში გამოხატავს, როდესაც მისი შვილისთვის განკუთვნილ, სასიყვარულო წერილის დაწვას განიზრახავს. წერილი, აქ სიმბოლურ დატვირთვას იძენს და მორინ ფოლანის თავისუფლებასა და მომავლის იმედთან ასოცირდება.

ანი იმნაძის მორინ ფოლანის (იგივე სილამაზიდ დედოფალი) პერსონაჟი, სპექტაკლში მსხვერპლის როლს განასახიერებს, რომელიც შემდეგ თავად ხდება მოძალადე. გარეგნობით მომხიბვლელი ქალი, მანამდეც ყოფილა „ბულინგის“ მსხვერპლი. ლონდონში მუშაობის დროს, მას დასცინოდნენ მისი წარმოშობის გამო, ირლანდიელი რომ იყო. ამგვარად, მეგ ფოლანის გმირი, ერთი მხრივ, დისკრიმინაციის, ხოლო მეორე მხრივ, ოჯახური ძალადობის მსხვერპლი, არაჯანსაღმა გარემო ფაქტორებმა, აგრესიულ, დაუნდობელ ქალად გადააქცია. სპექტაკლში, დედისა და შვილის ურთიერთობა, მათ შორის სიტყვიერი დაპირისპირება ფინალურ სცენაში ფიზიკურ ძალადობაში გადადის. სპექტაკლის კულმინაციური ეპიზოდი, შოკისმომგვრელი სისასტიკით არის გადმოცემული. ქალიშვილი დედის გამოსატეხად (დედამ შეყვარებულის წერილი დაუმალა), ტაფაზე ადუღებულ

ზეთს ჯერ ხელზე, შემდეგ კი გულმკერდზე ასხამს, ასე წამების გზით სურს დედისგან ინფორმაციის მიღება.

დავით თარბას სპექტაკლი ოჯახურ ძალადობას ეძღვნება. სიმძაფრითა და დრამატიზმითა არის დადგმული თითოეული სცენა. რეჟისორი არ ქმნის თეატრალურ ილუზიას, აქ ყველაფერი იმდენად რეალურია, რომ მაყურებელი სპექტაკლის თანამონაწილე ხდება და თვალყურს ადევნებს ახალგაზრდა ქალის ცხოვრების დრამატულ ისტორიას.

ბულინგის განხორციელების მოტივების შესწავლა, უცხოეთში ჯერ კიდევ მეოცე საუკუნის დასაწყისიდან დაიწყო (პირველი მკვლევარი იყო კ.ლიუქსი) და მას მრავალი სამეცნიერო წიგნი მიეძღვნა. საქართველოში ამ მოვლენის შესახებ, არაერთი შრომა, სტატია თუ კვლევა გამოქვეყნდა, ავტორები შეისწავლიან ძალადობისა და მათი სავალალო შედეგების, ბულინგისა და მობინგის (mobbing – ფსიქოლოგიური ზეწოლა რამდენიმე ადამიანის მიერ სკოლაში, სამსახურში...) გამოვლენის სხვადასხვა ფორმებს სასკოლო ასაკის ბავშვებში. სამეცნიერო კვლევების მიხედვით დასტურდება, რომ ბულინგისა და მობინგის შემთხვევები ყველაზე ხშირად მოზარდ თაობაში ვლინდება და საშიშ ფორმებს იღებს. თავიდან თუ ბავშვი, ოჯახისა და თანატოლების „მსხვერპლად“ ყალიბდება, დროთა განმავლობაში, წრე ფართოვდება და „სამეგობროდან“ გარიყული ბავშვი, გარკვეულ ასაკში თავად ხდება მოძალადე, სუსტისა და დაუცველის მიმართ. რეჟისორ ნიკოლოზ საბაშვილის საავტორო სპექტაკლი „მტერი“ თოჯინების თეატრში დაიდგა. ეს არ არის ტრადიციული თოჯინური სპექტაკლი, თავისი შირმებითა და თეკირებით. აქ ვხვდებით, როგორც თოჯინური სპექტაკლებისთვის დამახასიათებელ გამომსახველ ხერხებს, დეკორაციებსა და ნივთებს, ასევე ცოცხალ მსახიობთა შესრულებას. სპექტაკლის სიუჟეტი ერთი ბავშვის (შემდგომ მოზარდის, კაცის) ცხოვრების მნიშვნელოვან ეპიზოდებს წარმოგვიდგენს დაბადებიდან გარდაცვალებამდე. ასაკის მატებასთან ერთად, შესაბამისად იცვლება თოჯინის ზომაც. რეჟისორი ყურადღებას ამახვილებს მთავარ საკითხებზე, თუ როგორ ახდენს გარემო ფაქტორები ბავშვის აღზრდაზე გავლენას, რა როლს თამაშობს ოჯახი და სკოლა მოზარდის ჩამოყალიბებასა და მის სულიერ განვითარებაში. ცხადია, რომ მშობლების მხრიდან მზრუნველობასა და სიყვარულს

2 მაკდონაჰი, ლინენის.

მოკლებული ბავშვი, სიყვარულის დეფიციტის გამო, განიცდის აგრესიასა და მენტალური ჯანმრთელობის გაუარესებას.

სკოლის პერიოდში განვლილმა უსიხარულო წლებმა, ოჯახურმა მდგომარეობამ განაპირობა მთავარი გმირის შემდგომი ბედიც. დედის ავადმყოფობისა და შემდეგ მისი გარდაცვალებით გამოწვეულმა ტრავმებმა, გალოთებულმა მამამ, რომელიც ბავშვს სწავლას ცემით აიძულებდა, ბიჭი რადიკალურად შეცვალა. მან ვერც ოჯახში და ვერც თანატოლებში ვერ მოახერხა საკუთარი ადგილის დამკვიდრება, რამაც კიდევ უფრო დაამძიმა მისი სულიერი მდგომარეობა.

სპექტაკლში მსხვერპლის გარდა, ყურადღებას იქცევს მოძალადე გუნდის მოქმედება, რომელიც საზოგადოების საერთო სურათს, მის კრებით სახეს ქმნის. ბიჭისა და საზოგადოების ურთიერთობა, ძირითადად ძლიერსა და სუსტს შორის გარდაუვალ დაპირისპირებაზე არის აგებული. აქ საკუთარი თავის მტერი, მხოლოდ მთავარი გმირი კი არ არის, არამედ საზოგადოებაც, რომლის აგრესიაც, სხვის მიმართ მტრული დამოკიდებულება ან დამკვირვებლის როლში ყოფნა, თავად ამ საზოგადოებასაც აქცევს მტრად, რაზეც სპექტაკლში არის ყურადღება გამახვილებული. აქედან გამომდინარეობს სპექტაკლის სახელწოდებაც, რომელიც სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა.

თუ რა იწვევს ადამიანში ძალადობის, ბავშვზე ფსიქოლოგიური თუ ფიზიკური ტერორის სურვილს, როგორ რეაგირებს საზოგადოება აგრესიაზე? სინამდვილეში ვინ არის მტერი? – ამ საკითხს რეჟისორი ღიად ტოვებს და მაყურებელს აძლევს დაფიქრების, დასკვნების გამოტანის საშუალებას.

ბულინგის თემა კიდევ უფრო მძაფრია და შემაზარავი დენის კელის პიესაში „დნმ“³ (პრემიერა შედგა 2025 წლის 27 ივნისს). სპექტაკლი თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის სცენაზე განახორციელა სარეჟისორო ფაკულტეტის მესამე კურსის სტუდენტმა (რეჟისორი: ანდრო ენუქიძე) თემურ გველესიანმა. თუ „მტერი“, ერთი ადამიანის ცხოვრების ისტორიას მოგვითხრობს, აქ მთელი თაობის პრობლემებია წარმოდგენილი. სპექტაკლის ერთი სამეგობრო წრის ცხოვრების ეპიზოდებს ასახავს. მათ შორის არსებული იერარქია, ძლიერის მიერ სუსტის დაჩაგვრა და მასთან დაკავშირებული ფსიქოლოგიური პრობლემების გამოხატვა სპექ-

ტაკლის ცენტრალური ხაზია. ამ სამყაროში, ახალგაზრდებისთვის ყველაფერი მოსაწყენია, ამიტომ თავად მოიფიქრეს გართობის ახალი სახეობა – სხვისი დაბულინგება და რაც მთავრია ამ ბულინგის პროცესში მსხვერპლის „გამოცდა“. სპექტაკლის მოქმედი პირები (ფილი, ლეა, იანი, მარკი, დენი, ბრაიანი, ჯონ ტეიტი, რიჩარდი, ლუ, ადამი, ქესი) მეგობრები არიან, რომლებიც რაღაც საიდუმლოებით არიან დაკავშირებულნი. ეს საიდუმლო მათში იწვევს შიშს და აგრესიას ერთმანეთის მიმართ. თავდაპირველად რეჟისორი ცვლის პიესის ფორმას, თუ პიესა ძირითადად მოქმედ პირთა მოყოლილი ეპიზოდებისგან შედგება, რეჟისორმა მათი მონათხრობი ამბავი, რეალობად აქცია და მაყურებელთა თვალწინ გაითამაშა, რამაც სპექტაკლს მეტი სიმძაფრე და დრამატიზმი შესძინა. სპექტაკლის მთავარი გმირი ადამი (სანდრო ფოლოდაშვილი), რომლის ირგვლივაც სიუჟეტია აგებული (პიესაში ეს პერსონაჟი არ ჩანს), თავად არის სპექტაკლის მოქმედი გმირი. მასთან არის დაკავშირებული ყველაზე სასტიკი სცენებიც. სპექტაკლში ადამი არის საშუალება, მისი მეგობრების უარყოფითი მხარეების, ბოროტული ვნებების გამოვლინების. ამხანაგები ადამს დასცინიან, ამცირებენ. ფსიქოლოგიური ზეწოლის გარდა მასზე ფიზიკურად ძალადობენ. სიგარეტს აწვავენ მკლავზე, ხელებზე, ქვებს ესვრიან, რის შედეგადაც ორმოში ვარდება და მათი აზრით კვდება. საჭიროა დანაშაულის დამალვა, რაც მოზარდებს ახალი დანაშაულისკენ უბიძგებს. სპექტაკლში რეჟისორი გვიჩვენებს, თუ როგორ იწვევს ახალგაზრდებში ძალადობა სიამოვნებას და სიცილს „ხომ ყველანი ვერთობოდით მისით?“ – კითხულობს მარკი (ნინი გოგია) და საკუთარ საქციელში მსხვერპლს (ადამს) ადანაშაულებს, რადგან ხმას არ იღებდა, მათ ვერ (არ) ეწინააღმდეგებოდა, პირიქით „ისიც იცინოდა, აინტერესებდა სადამდე გაქაჩავდა. ის ყველაფერს აკეთებდა ჩვენ რომ გაგვცინებოდაო. მიწიანი ფოთლებიც კი შეჭამა...“. უმწეო ადამის ფონზე კარგად იხატება მთავარი ბულიერის – ფილის (ლევან მიქაბერიძე) პორტრეტი. სამეგობროს მეტაური, მანიპულატორი, სწორედ მისი ბრძანებით კვდება – გადარჩენილი ადამი. ფილის როლი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გმირია სპექტაკლში, რომელიც განზოგადოებულია და მოძალადის კრებით სახეს ქმნის. ბულიერი ბავშვის პორტრეტი, რომელიც თინეიჯერი ფილის სახეშია

3 KELLY, DNA, 2008.

განსხეულებული, არაერთ სამეცნიერო ლიტერატურაში გვხვდება: „ბავშვ ბუღერებს ახასიათებთ: მისწრაფება ყურადღების ცენტრში ყოფნისკენ, კლასში ლიდერობისკენ, აგრესიულობა, თვით-დამკვიდრებისათვის სუსტი ბავშვის დაჩაგვრა; ბუღერები არ მიდიან კომპრომისზე, საკუთარ თავსა და საქციელზე არ იღებენ პასუხისმგებლობას, არ იცავენ წესებს და ნორმებს, ახასიათებთ იმპულსურობა, მაღალი ან დაბალი თვითშეფასება, ტყუილის თქმა და თაღლითობა, ემოციური მერყეობა, ამპარტავნება...“⁴ სპექტაკლში ფილის გარდა, კარგად იკითხება ფილის „თანამოაზრეთა“ წრის ზრახვები, მათი ოცნებები, მათი დამოკიდებულება ცხოვრებისეული მოვლენების მიმართ. თავად მოძალადენი, ამავე დროს ფილის მსხვერპლნი არიან. შემთხვევითი არ არის, რომ ფსიქოტროპული წამლებით გაბრუებული ბრაიანი, ფილის ბრძანებით, ადამს პარკს ჩამოაცემევს. მართალია, ყველაფერი „თამაში“ ჰგონია, მაგრამ აცნობიერებს, რომ ამის გაკეთება არ შეიძლება, თუმცა გამოსავალი არ აქვს, ვინაიდან ფილი სიკვდილით ემუქრება, ამიტომ საკუთარი თავის გადასარჩენად ბრაიანი ადამს მოკლავს.

ფილის მსხვერპლთა, მის მეგობართა ფსიქოლოგიური სახეების ჩვენება სპექტაკლში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია. რეჟისორს სურდა მაყურებლის დაენახა მათი სულიერი სამყარო. თუ რას განიცდიან ისინი, როდესაც დანაშაულს ჩადიან? არსებობს თუ არა მონანიების გრძნობა მათში? როგორი ვითარდება მოძალადეთა ცხოვრება და რა გავლენას ახდენს მათ მომავალზე? თავადაპირველად თუ ბუღინგი მათი „სასტიკი გართობის“ საშუალება იყო, დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მეგობართა ცხოვრება მკვეთრად გაუარესდა. ბრაიანი ნარკომანი გახდა, იანმა (მარიამ ბერუაშ-

ვილი) და მარკმა (ნინი გოგია) ქურდობა დაიწყეს, ჯონ ტეიტმა (რაჟდენ ლალიძე) ცოდვების მონანიების მიზნით, ეკლესიაში ფლაერების დარიგება დაიწყო, ქესიმ (ნანიკო ახვლედიანი) თითი მოაჭრა პირველკლასელს.

ფილის როლის შემსრულებელი მსახიობი ლევან მიქაბერიძე ცდილობს წარმოგვიდგინოს მისი ბუნების ბნელი მხარეები, გვიჩენოს თუ რა შეუძლია განუსაზღვრელ ძალაუფლებას, რომელსაც მეგობრების „დახმარებით“ მიაღწია. აქედან გამომდინარე, რეჟისორის პოზიცია მკაფიო და ნათელია, რომელიც სპექტაკლში ხაზგასმულია: - „ნუ შექმნი ფილის, ნუ მისცემთ უფლებას სხვამ გამოგიყენოთ!“ - ეს არის დამდგმელი ჯგუფის გაფრთხილება, სპექტაკლის ამოსავალი წერტილი.

სპექტაკლში ერთ-ერთი საინტერესო ეპიზოდია ფინალური სცენა, როდესაც ერთ ჯგუფად შეკრულ მეგობრებს წყლის ქვეშ მოუყრიათ თავი, ეს წყალი განათების საშუალებით წითლდება. ჩანს, რომ ადამის მკვლელობაში, ყველას სისხლში აქვს ხელები გასვრილი.

წარმოდგენა 14+ ასაკისთვის არის გათვლილი. ფინალური სცენით რეჟისორს სურდა მოზარდთაობაში გაეჩინა ემპათია და თანგრძნობა დაჩაგრული ადამიანის მიმართ, რომ მსგავსი რამე არასოდეს ჩიდინონ. გაუაზრებელი მოქმედებები, დანაშაული, გავლენას ახდენს ჩვენსა და ჩვენ ირგვლივ მყოფ ადამიანებზე. სიბოროტე, ძალადობა ანგრევს თავად მოძალადეს მის შინაგან სამყაროს, კლავს მასში პიროვნებას, ამის შედეგად ადამიანს ემართება ფსიქიკური აშლილობა, რაც საბოლოოდ იწვევს მისი სულიერი სამყაროს სიკვდილს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- BUCHNER Georg, Woyzeck. Leonce und Lena, Hamburg, Stuttgart, 2005.
- DENNIS Kelly, DNA Oberon Modern Plays, London, 2008.
- მაკდონალი მ., ლინეილის სილამაზის დედოფალი. <https://tinyurl.com/553xc4pu> 23/07/2026
- ფანცულაია თ., ოქროსიშვილი ა., ბუღინგი და მისი გამოვლენის ფორმები თანამედროვე მოზარდებში; საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის შრომები, ტ. III, თბ. 2017.

4 ფანცულაია, ოქროსიშვილი, ბუღინგი, ქართული უნივერსიტეტის შრომები, ტ. III, 2017, გვ. 270.

THE THEME OF BULLYING IN CONTEMPORARY GEORGIAN THEATRICAL PRODUCTIONS

Maia Kiknadze

Keywords: theatrical techniques, domestic violence, victim, puppets, movement theater.

The repertoire of contemporary Georgian theater boasts diverse themes and multifarious genres. Various interpretations of classical or contemporary plays clearly speak to the ways employed by theaters to respond to modernity and social processes. In this context, particular trends in relation to concrete issues may be brought to the fore. These include the topics of war, person-state interaction, drug addiction, homophobic sentiments, bullying, and problems related to the latter.

Bullying is one of the pressing social issues facing the contemporary community. The term proper, **bullying**, is of English origin and means abusing, ridiculing, humiliating, and physically or psychologically harming another person. Through media outlets or online spaces, we often hear of cases of cyberbullying and physical or mental violence. Given the high relevance and negative consequences of this issue, psychologists, i.e. discipline-specific professionals, study various social groups, human sentiments and behavior, forms of discrimination, interpersonal relations, a sense of frustration among people, and reasons giving rise to aggression.

Because of its pressing importance, bullying has transcended the boundaries of the social sphere and is now reflected in art and literature, among others, with more than one movie, theatrical production, or literary work dedicated to this problem. For instance, *Carrie* by American author Stephen King and the movie of the same name directed by Kimberly Peirce, also *Let the Right One In*, a novel by Swed-

ish writer J. A. Lindqvist, *A Tale for the Time Being* by US-based Japanese author Ruth Ozeki, Vladimir Zheleznikov's *Scarecrow* and its film adaptation directed by Rolan Bykov, also *The Lake*, a movie by Georgian director Kakha Kikabidze, and others.

In the same vein, theater companies also express their stance on these issues, transforming the core problem behind them into the talk of the town. Theatrical performances denouncing violence are in essence directors' way of expressing protest, their social take on violent perpetrators, bullies. Such plays have been staged in different theatrical spaces and use a variety of genres and directorial techniques. For example, *Woyzeck*, a stage play by German writer Georg Büchner, was brought to life by director Ioseb Bakuradze at the Movement Theater. Premiering on May 10, 2024, the creative team working on this performance includes composer Sandro Nikoladze, scenic designers Anna Dvali and Bachuki Shengelia, actors Ucha Mzhavia, Shalva Chalagashvili, Nini Taroshvili, Nino Dzmanashvili, and Luka Gergedava. The production uses body language, a type of communication characteristic of nonverbal theater, to tell the tragic story of one man. Similar to Georg Büchner, the director expresses his negative attitude toward anyone dishonoring people of lower social status. "I have never disgraced anyone, especially because of intelligence or education," the author pointed out once. The play *Woyzeck*¹ is based on a true story. *Woyzeck* is a plebeian, a hardworking young man who acts out of love for mankind but,

1 Buchner G., *Woyzeck* Studienaufgabe, reclam Sturrgatt, 2005.

nonetheless, commits a horrendous crime by murdering his lover out of jealousy, an offence resulting in his being sentenced to death. The play's key message lies in the motivation behind this murder, also in depicting its causes. The director boldly expresses his position concerning victims of abuse—what is happening onstage is inhumane and absolutely unacceptable to any normal society. If, earlier into the performance, Woyzeck comes across as a happy man, further on his character transforms, a process underpinned by individual contributions from each personage and circumstance.

Because of economic hardship, Woyzeck is willing to be subjected to a medical experiment. The doctor, a character brought to life by Ucha Zhvania, gives a shot to Woyzeck in exchange for money. This injection, however, drives him insane. In this scene, Luka Gergedava, who plays the role of Woyzeck, employs abrupt movements and gesticulation to express the dire mental state of a desperate man. As his insanity takes over, he is alternately jumping around like a monkey and wailing like a banshee. Especially tense and disturbing are his relations with the captain played by Shalva Chalagashvili, a character especially cruel in his humiliating treatment of Woyzeck. And humiliation ultimately mutates Woyzeck into a violent man.

Shalva Chalagashvili's captain, who is above Woyzeck in rank only, indulges in violence against him, disparaging him, and ultimately trampling underfoot his human dignity. The director translates the friction between Woyzeck and the captain into a physical confrontation as part of the production, namely in the form of a knife fight. In this brief scene, Ioseb Bakuradze unambiguously portrays the nature of the oppressor and the oppressed, alongside their motivations to fight, and one's demonstration of his power and the other's struggle for dignity.

Ioseb Bakuradze's staging clearly conveys the play's message and civil position, i.e. protesting against abuse and championing the idea of the inviolability of human dignity.

The Beauty Queen of Leenane, a play by Irish playwright Martin McDonagh, describes how a

mother gradually transforms her daughter into a violent person. This play was staged by Davit Tarba, a young director, at the City Theater. Alienation and jealousy among family members, and cold-heartedness toward one another, make up factors pushing people toward mental and physical clashes that ultimately unfold against the backdrop of pathological, unhealthy relations between a mother and her daughter. In every scene of the play, the director presents the behavior and nature of each character with amazing precision, in this way offering dead-on psychological portraits of a victim and a bully. Ketikashvili and Ani Imnadze, the actresses playing the roles of the mother Mag Folan and her daughter, respectively, have taken in and embraced the play's key idea and recurring action, something that they achieve thanks to their top-notch performing mastery. The mother's character, possessed by selfish desires, keeps her daughter under psychological pressure. She wants her daughter to be obedient and subservient, explaining why she is trying to keep her at home all the time and override her and her personal life, a task she is quite successful at. She exhibits exceptional cruelty toward her daughter in one of the scenes when she intends to burn a love letter addressed to her daughter. The letter in this case acquires symbolic value and evokes associations with Maureen Folan's hopes for freedom and a better future.

Maureen Folan's character, the same as *Beauty Queen* portrayed by Ani Imnadze, embodies the victim in the play who subsequently transforms into a violent perpetrator herself. An attractive woman, she has been a victim of bullying even before. While working in London, she was ridiculed because of her Irish roots. Thus, Maureen Folan—a victim of discrimination, on one hand, and domestic violence, on the other—is transformed into an aggressive, ruthless woman by unhealthy external factors. The show's mother-daughter relations, including verbal confrontations, degenerate into physical violence in the finale—the play's culmination is conveyed with shockingly graphic brutality. To draw the truth from her mother—who has hidden a love letter from her—the daughter brings oil to a boil in a pan, then pours

it over her mother's breasts in an attempt to torture her into revealing the information she needs.

Davit Tarba's theatrical production highlights domestic violence. Each scene is staged with due tension and drama. The director, instead of creating a theatrical illusion, makes sure that everything is realistic enough to turn the audience into the performance's participants contemplating the dramatic life story of a young woman.

The process of delving into the motives behind bullying started as early as the beginning of the 20th century. Pioneered by K. Liux, many scientific books have been dedicated to this field. Similarly, numerous works, articles, and studies have been published on this issue in Georgia, with their authors studying various forms of violence and its dire consequences, bullying and mobbing—the latter meaning psychological pressure perpetrated by several persons in school or at work—among school-age children. Scientific researches confirm that bullying and mobbing are encountered most frequently, and acquire dangerous forms, among adolescents. If, initially, children are shaped into “victims” of their families or peers, in due course this circle widens—consequently, children, once alienated from a “circle of friends,” at a certain age themselves turn violent against the weak and vulnerable. Director Nikoloz Sabashvili's auteur show, *The Enemy*, was staged at the Puppet Theater. It is no conventional puppet show with its folding screens and partitions. Here we encounter both expressive devices, decorations, and objects characteristic of puppet theater and actors performing live. The show's plot tells some of the important episodes from the life of a child, subsequently adolescent and adult man, from birth to death. The puppet grows in size along with age. The director underscores the key issues of the impact external factors have on the upbringing of a child, the role family and school play in the formation and spiritual growth of an adolescent. Needless to say, children deprived of parental care and love experience aggression and worsening mental health due to lack of love.

Unhappy years in school and family conditions define the further fate of the play's main character. The traumas caused by his mother's illness and death, and his father, firmly on the bottle, beating him to force him to study, all these factors reshape the boy from top to bottom, making him unable to find his place in the family or among his peers, a problem that further aggravates his mental condition.

What draws attention in this theatrical production besides the victim lies in the behavior of a group of bullies, ultimately personifying society in general and drawing its collective portrait. The relations between the boy and society build mostly on the inevitable confrontation between the strong and the weak. Here not only the main character, but society as well is its own worst enemy—with the aggression of the community, its antagonism toward others, or its role as a fence-sitter turning the community itself into an enemy, a fact enjoying due attention in the show. And even the title of the play offers ample room for interpretation.

What triggers one's desire to abuse a child, to unleash psychological or physical terror? Who is the real enemy? The director leaves these questions unanswered, in this way allowing his viewers ponder and draw conclusions.

The topic of bullying seems even more intense and unnerving in *DNA*,² a play by Dennis Kelly that premiered in Georgia on June 27, 2025. It was staged by Temur Gvelesiani, a directing junior at the Theater and Film University, and supervised by director Andro Enukidze. If *The Enemy* tells the story of one person's life, here we see a whole array of problems plaguing an entire generation. In particular, the play depicts individual episodes from the life of a group of friends. The hierarchy existing among them, the stronger abusing the weaker, and the expression of consequent problems make up the leitmotif of the play. In this world, everything seems boring to young people, the reason why they come up with a new way of having fun, namely bullying others and, most importantly, “testing” the victim in the process of

2 Kelly D., *DNA* (Oberon Modern Plays), 2008.

bullying. The play's characters are friends: Phil, Lea, Jan, Mark, Danny, Brian, John Tate, Richard, Lou, Adam, and Cathy, and there is some secret binding them. At first, the director alters the play's form—if the play originally consists mostly of episodes narrated by the characters, the director turns their narratives into reality to play out before the audience's eyes, a move lending the show a greater degree of tension and drama. The plot builds around Adam, who is missing from the original play altogether but becomes the show's main character brought to life by Sandro Polodashvili. The performance's most brutal scenes also revolve around him. In the theatrical production, Adam is a means to expose the negative sides, evil passions of his friends. They ridicule Adam and cut him down, abusing him both psychologically and physically, putting out cigarettes on his elbows and hands, hurling stones at him. Eventually, he falls into a hole, misleading his friends to believe that he is dead. Now the crime must be covered, a dilemma that pushes the young people toward another crime. In the theatrical production, the director shows the pleasure and laughter adolescents derive from violence. "We're having a laugh with him. I mean we were just having a laugh, weren't we?" asks Mark played by Nini Gogia. Mark goes even further by blaming the victim, Adam, for his own behavior, because Adam would not say a word, would not or could not stand up to them. On the contrary, "Yeah, with him, I mean he's laughing as well, see how far he'll go.... We got him to eat some leaves...." Against the backdrop of the helpless Adam, one discerns an excellent portrait of the main bully, Phil, played by Levan Mikaberidze. Phil, the gang's boss, manipulator, and it is by his order that Adam dies after having survived. Phil's role, one of paramount importance in the show, is generalized to create a collective image of bullies—a portrait of a baby bully embodied by a teenage Phil is found in more than one piece of scientific literature. "Baby bullies are characterized by their desire to be the center of attention, leadership in class, aggressiveness, mistreating weaker

children for the sake of self-assertion. Bullies never compromise. They never assume responsibility over themselves or their actions. They defy rules and norms. They tend to be impulsive, with overly high or low self-esteem, prone to lying and misbehaving, with emotional instability and an overinflated ego."³ Besides Phil, the show allows for discerning the intentions and dreams of the group of his "likeminded persons," their attitudes toward everyday life events. Though bullies themselves, they are Phil's victims just the same. Unsurprisingly, then, Brian, high on psychotropic drugs, obeys Phil's command and covers Adam's face with a plastic bag. Although it all seems to be a "game" to him, he nonetheless knows that what he is doing is wrong. But he has no choice, because otherwise Phil threatens to kill him. Thus, to save his own life, Brian kills Adam.

Painting the psychological portraits of Phil's victims, his friends is one of the most important issues in this theatrical production. The director wants the audience to see their innermost worlds. What do they feel when committing a crime? Is there any repentance? How does the life of a bully unfold? What impact does this crime have on their future? If, initially, bullying was their way of having "brutal fun," after committing a crime, the lives of the friends worsen dramatically. Brian becomes a junkie, Jan, a character played by Mariam Beruashvili, and Mark, portrayed by Nini Gogia, turn to stealing, John Tate, Razhden Laghidze's character, sets out handing out flyers in church in order to make amends for his sins, while Cathy, played by Naniko Akhvlediani, cuts off a first-grader's finger.

Actor Levan Mikaberidze, who portrays Phil in this production, makes an all-out effort to portray his personage's dark side, the dark aspects of his nature, ultimately to show us what absolute, unlimited power—which he has gained with the "help" of his friends—is capable of. Thus, the director's position is loud and clear, as emphasized in the performance itself: "Don't create another Phil, and don't let others take advantage of you!" This is the cre-

3 თინათინ ფანცულაია, ანა ოქროსიშვილი, ბულინგი და მისი გამოვლენის ფორმები, ქართული უნივერსიტეტის შრომები ტ.III, თბ 2017 გვ 270.

ative team's warning and the play's starting point.

One of the most gripping episodes of the performance is the finale with the friends gathering into a tight group under flowing water, which is turned red by illumination. Now it is clear that they all have blood on their hands and each has had a hand in Adam's murder.

This theatrical production is rated 14+. In the finale, the director attempts to nurture empathy and

compassion toward victims of abuse among adolescents, to make sure they never commit anything of this kind. Reckless behavior and crime have an impact on us and those around us. Aversion and violence devastate the innermost world of the violent persons themselves, killing their individuality, their personae, consequently triggering mental disorders among them and ultimately causing their spiritual death.

REFERENCES

- მაკდონაჰი მ., სილამაზის დედოფალი ანა გოგიშვილის თარგმანი ქეთევან სამხარაძის რედაქცია და ადაპტაცია /scrib.com/document/766776127/;
- ბულინგი და მისი გამოვლენის ფორმები თანამედროვე მოზარდებში; ფანცულაია თ., ოქროსიშვილი ა., საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის შრომები, ტ. III, თბ., 2017;
- Buchner G. Woyzeck. Leonce und Lena hamburger lesehilfe – Studienaufgabe, reclam Stuttgart 2005.
- Dennis Kelly D. DNA (Oberon Modern Plays), 2008.
- T. Pantsulaia, A.Okrosishvili
- To demonstrate bullying and its forms among today's young people.